

Liite 1

6.6.2024

Hyvinvointialueiden ohjausosasto
Finanssineuvos Antto Korhonen

Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän lainanottovaltuudet vuodelle 2025

1. Lainanottovaltuuksia koskeva sääntely

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 15 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen tilikausittaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän lain 16 §:ssä tarkoitetun investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseksi. Valtioneuvoston aiemmat päätökset valtuuden määrästä otetaan huomioon lainanottovaltuuden määrässä.

Hyvinvointialueen lainanottovaltuus on lain 15 §:n 2 momentin mukaisesti hyvinvointialueen laskennalliseen lainanhoitokatteeseen perustuvan enimmäismäärän ja tilikauden alun ennakoitun lainamäärän erotus. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainamäärä kymmenellä. Lainanottovaltuuden määrää laskettaessa laskennallisen lainanhoitokatteen arvo on yksi. Vuosikatteen arvona käytetään hyvinvointialueen tilikautta edeltävän vuoden talousarvion mukaista arvoa, jota voidaan oikaista 120 §:n mukaisen talouden seurannan tiedoilla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain (615/2021) 2 § 4 momentin mukaan HUS-yhtymä on hyvinvointialueesta annetun lain 58 §:ssä tarkoitettu hyvinvointiyhtymä ja siihen sovelletaan muun muassa, mitä hyvinvointialueesta annetun lain 15 ja 16 §:ssä säädetään. Mainitun lain 17 §:n mukaan Helsingin kaupunkiin ei sovelleta hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:n lainanottovaltuutta koskevaa sääntelyä.

2. Vuoden 2025 lainanottovaltuuksien määrityksessä käytettävät tiedot

Vuoden 2025 lainanottovaltuuksien laskennassa tarvittavat tiedot ovat nyt käytettävissä. Hyvinvointialueiden vuoden 2023 tilinpäätöstä ja vuoden 2024 talousarviota koskevat tiedot on raportoitu Valtiokonttorin talousraportointipalveluun tammikuussa 2024.

Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän vuosikatteina on käytetty vuoden 2024 talousarvion mukaista tietoa, jota on oikaistu hyvinvointialueesta annetun lain 120 §:n mukaisen talouden seurannan tiedoilla. Hyvinvointialueita pyydettiin 6.3.2024 kirjatulla kirjeellä ilmoittamaan valtiovarainministeriölle vuoden 2024 alkupuolella mahdollisesti tehdyt talousarviomuutokset, joilla on euromääräisesti merkittäviä vaikutuksia hyvinvointialueen vuoden 2024 vuosikatteeseen. Viisi hyvinvointialuetta ilmoitti muutoksista, joilla on tällaisia vaikutuksia.

Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän enimmäislainamäärä on laskettu kertomalla edellä kuvattu oikaistu vuosikate kymmenellä. Tämä vastaa hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:ssä säädettyä laskentatapaa, jossa laskennallisen lainanhoitokatteen arvo on yksi ja oletettu keskimääräinen lainojen jäljellä oleva maksuaika kymmenen vuotta.

Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän vuoden 2025 alun ennakoitu lainamäärä on laskettu hyvinvointialueiden vuoden 2023 tilinpäätösten lainakannan sekä vuoden 2024 talousarvioiden ennakoitujen lainojen nostojen ja lyhennysten perusteella. Lisäksi ennakoitussa lainamäärässä on huomioitu vuosien 2023 ja 2024 investointisuunnitelmiin sidotut, mutta vielä käyttämättömät lainanottovaltuudet.

Vuoden 2025 lainanottovaltuuden määrä on laskettu vähentämällä enimmäislainamäärästä vuoden 2025 alun ennakoitu lainamäärä. Jos erotus on negatiivinen, hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuutta.

3. Vaikutukset

Hyvinvointialueiden investoinnit vaikuttavat pitkällä aikavälillä hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain mukaisiin kustannuksiin ja ne otetaan siten huomioon jälkikäteen valtion rahoituksen tasoa määritettäessä. Lainanottovaltuuksilla ei ole välitöntä vaikutusta valtion talouteen, vaan vaikutus hyvinvointialueiden valtion rahoitukseen on riippuvainen kunkin hyvinvointialueen pitkäaikaisella lainalla rahoittamien investointien määrästä sekä rahoituskustannuksista. Hyvinvointialueet vastaavat itse lainojen takaisinmaksusta yleiskatteisella rahoituksellaan.

Hyvinvointialueiden vuoden 2024 talousarvioiden vuosikatteet ovat pääosin hyvin heikkoja huolimatta niihin tehdyistä oikaisuista, mikä on pääasiallinen syy siihen, että yhdelläkään alueella ei ole lainanottovaltuutta vuodelle 2025.

Hyvinvointialueiden ennakoitu lainakanta vuoden 2025 alussa on yhteensä 6,7 miljardia euroa ja lisäksi vuosien 2023 ja 2024 investointisuunnitelmiin sidottu ja vielä käyttämätön lainanottovaltuus on suuruudeltaan huomattava, yhteensä 3,9 miljardia euroa, mikä osaltaan vähentää vuoden 2025 lainanottovaltuuden määrää.

Vuoden 2025 lainanottovaltuudet eivät vaikuta takautuvasti vuosien 2023 ja 2024 lainanottovaltuuden määrään. Vuosina 2023 ja 2024 tai sitä aiemmin käynnistetyt

hankkeet voidaan toteuttaa suunnitellusti, ja niiden rahoittamiseksi tarvittavaa pitkäaikaista lainaa nostaa vuosien 2023 ja 2024 valtuuksiin perustuen myös vuonna 2025 tai myöhemmin.

4. Muutoksenhaku

Valitusoikeudesta valtioneuvoston yleisistunnon päätökseen noudatetaan mitä säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 8 §:n 1 momentissa. Mainitun lain 13 §:n mukaan valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.